

TORNION KAUPUNGIN ESIOPETUKSEN

LUKUVUOSISUUNNITELMA 2020- 2021

Sivistyslautakunta 27.5.2020 §70

SISÄLTÖ

1. Esiopetuksen työajat	3
2. Esiopetuksen toiminta-ajatus	4
3. Esiopetuksen yhteiset tavoitteet ja oppimiskokonaisuudet	5
3.1 Ilmaisun monet muodot	5
Kokonaisuuteen liittyvät opetuksen yleiset tavoitteet	5
Yksityiskohtaisemmat tavoitteet	5
Musiikillinen toiminta	5
Käsityöt	5
Kuvallinen ajattelu ja kuvailmaisuus	6
Suullinen ja kehollinen ilmaisu	6
3.2 Kielen rikas maailma	6
Kokonaisuuteen liittyvät opetuksen yleiset tavoitteet	6
Yksityiskohtaisemmat tavoitteet	6
3.3 Minä ja meidän yhteisömme	7
Kokonaisuuteen liittyvät opetuksen yleiset tavoitteet	7
Yksityiskohtaisemmat tavoitteet	7
3.4 Tutkin ja toimin ympäristössäni	8
Kokonaisuuteen liittyvät opetuksen yleiset tavoitteet	8
Yksityiskohtaisemmat tavoitteet	9
3.5 Kasvan ja kehityn	9
Kokonaisuuteen liittyvät opetuksen yleiset tavoitteet	9
Yksityiskohtaisemmat tavoitteet	9
3.6 Kieleen ja kulttuuriin liittyviä erityiskysymyksiä	10
Yksityiskohtaisemmin	10
4. Lapsen kasvun ja oppimisen tuki	11
Tuen tasot ja keskeiset prosessit	11
Kolmiportainen tuki	12
Tuen järjestämiseen liittyvät vastuut ja toimivaltuudet esiopetuksessa ja varhaiskasvatuksessa	13
5. Oppilashuolto	14
Opetuksen järjestäjän asettamat oppilashuoltotyöryhmät	14
Esiopetuksen/varhaiskasvatuksen oppilashuollollisen tuen polku	15
6. Yhteistyö esiopetuksen aikana ja siirtymävaiheissa	16
7. Esiopetuksen arviointi ja osallistumistodistus	17
Esiopetuksen pedagoginen suunnittelu	18
LIITTEET 1-3.....	21

1. Esiopetuksen työajat:

Esiopetuksessa noudatetaan Tornion kaupungin sivistyslautakunnan hyväksymiä työ- ja loma-aikoja.

Syyslukukausi: 17.8.-17.12.2020

Syysloma: vk 42, 12. - 18.10.2020

Joululoma: 18.12.2020 – 6.1.2021

Kevätlukukausi: 7.1. - 28.5.2020

Talviloma: vk 10, 8. - 14.3.2021

Esiopetusta ei järjestetä kahtena päivänä marraskuussa, jolloin on esi- ja alkuopetuspäivät eikä 14.5.12.2021

Esiopetusta annetaan neljä tuntia päivässä, yhteensä 700 tuntia/ lukuvuosi (syyslukukausi 328 tuntia ja kevätlukukausi 372 tuntia) Tornion varhaiskasvatuksen kaikki esiopetusryhmät toimivat koulujen tiloissa ja siten mahdollistaa yhteistyön esikoululaisten tulevan koulun oppilaiden ja henkilökunnan kanssa.

Esiopetusryhmät:

Arpelan esiopetus: klo: 8.45 – 12.45

Arpelan koulu, ryhmiä yksi

Henkilökunta: varhaiskasvatuksen opettaja

Hannulan esiopetus: klo: 9.00 – 13.00

Hannulan koulu, ryhmiä kolme

Henkilökunta: kolme varhaiskasvatuksen opettajaa ja tarvittava määrä varhaiskasvatuksen hoitajia

Kaakamon esiopetus klo: 9.15 – 13.15

Kaakamon koulu, ryhmiä yksi

Henkilökunta: varhaiskasvatuksen opettaja ja varhaiskasvatuksen hoitaja

Karungin esiopetus klo: 9.00 – 13.00

Karungin koulu, ryhmiä yksi

Henkilökunta: varhaiskasvatuksen opettaja ja tarpeen mukaan varhaiskasvatuksen hoitaja

Kivirannan esiopetus klo: 9.00 - 13.00

Kivirannan koulu, ryhmiä neljä

Henkilökunta: neljä varhaiskasvatuksen opettajaa ja tarvittava määrä varhaiskasvatuksen hoitajia.

Kokkokankaan esiopetus klo: 9.00 - 13.00

Kokkokankaan koulu, kaksi ryhmää

Henkilökunta: kaksi varhaiskasvatuksen opettajaa ja tarvittava määrä varhaiskasvatuksen hoitajia

Kyläjoen esiopetus klo: 8.30 – 12.30

Kyläjoen koulu, ryhmiä yksi

Henkilökunta: varhaiskasvatuksen opettaja

Pirkiön esiopetus klo:9.00 – 13.00

Pirkiön koulu, ryhmiä yksi

Henkilökunta: varhaiskasvatuksen opettaja ja varhaiskasvatuksen hoitaja

Seminaarin esiopetus klo:9.00 – 13.00

Tornion Seminaarin koulu, ryhmiä kaksi

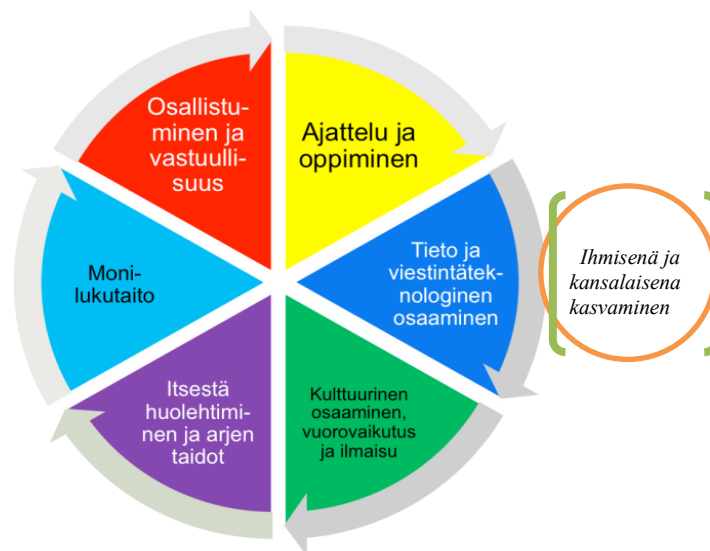
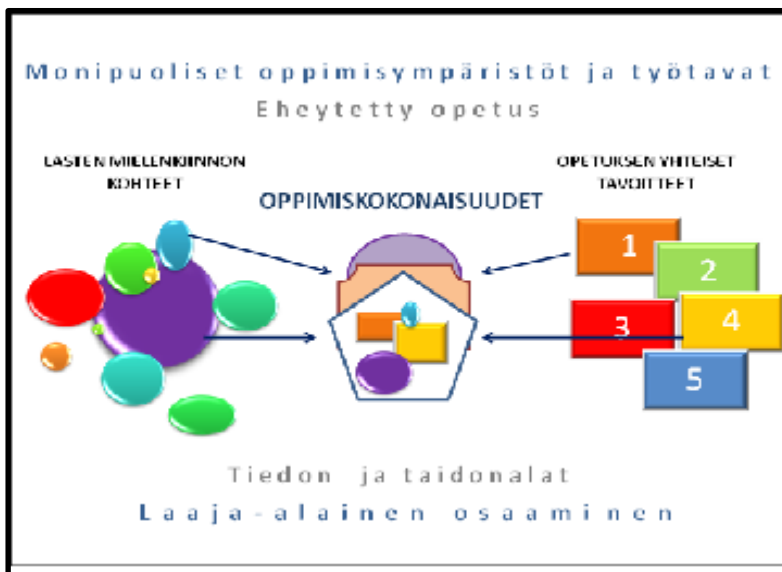
Henkilökunta: kaksi varhaiskasvatuksen opettajaa ja tarpeen mukaan varhaiskasvatuksen hoitajia

Varhaiskasvatuksen erityisopettajat ovat tarvittaessa viikoittain käytettävissä esiopetusryhmissä. Torniossa on viisi varhaiskasvatuksen erityisopettajaa, jotka ovat jaettu viidelle eri alueelle. Myös varhaiskasvatuksen puheterapeutin, perheneuvolan psykologin koulukuraattorin ja koulupsykologin palvelut ovat tarvittaessa käytettävissä.

Torniossa varhaiskasvatuksesta ja esiopetuksesta vastaa Tornion varhaiskasvatuksen päällikkö.

2. Esiopetuksen toiminta-ajatus

Esiopetuksen toiminnan suunnittelu pohjautuu valtakunnallisiin Esiopetuksen opetussuunnitelman perusteisiin 2014. Esiopetus on luonteeltaan eheytettyä opetusta, joka muodostuu eri laajuisista ja eri tavoin toteutetuista oppimiskokonaisuuksista. Oppimiskokonaisuuksien toteuttamisen lähtökohtina ovat lasten kiinnostuksen kohteet sekä tässä opetukselle asetettavat yhteiset tavoitteet (kuvio alla). Yhteiset tavoitteet perustuvat eri tiedon- ja taidonaloista nouseviin, esiopetuksen kannalta oleellisiin opetuksen tavoitteisiin sekä laaja-alaiselle osaamiselle asetettuihin tavoitteisiin. Yhteiset tavoitteet ovat opettajan työtä ohjaavia tavoitteita.

Oppimiskokonaisuuksina toteutetun opetuksen tavoitteena on tukea lasten kokonaisvaltaista kasvua ja hyvinvointia sekä tarjota monipuolinen perusta heidän osaamisensa edistymiselle.

Leikki ja muut lapsille ominaiset tavat oppia ja työskennellä ovat opetuksen ja toiminnan lähtökohtana. Esiopetus tukee laaja-alaista osaamista (kuvio yllä). Laaja-alaisella osaamisella tarkoitetaan tietojen, taitojen, arvojen, asenteiden ja tahdon muodostamaa kokonaisuutta. Osaaminen tarkoittaa myös kykyä käyttää tietoja ja taitoja tilanteen edellyttämällä tavalla. Esiopetusta toteutetaan monipuolisissa oppimisympäristöissä ja monipuolisia työtapoja käyttäen ja se koostuu oppimiskokonaisuuksista. Esiopetuksen toiminnan suunnittelussa ja kehittämisessä kuullaan ja hyödynnetään myös lasten sekä huoltajien näkemyksiä. Yhteistyö huoltajien kanssa on tärkeää. Erityistä huomiota tulee kiinnittää huoltajien ja lasten kannalta mielekkäisiin osallistumis- ja vaikuttamistapoihin.

3. Esiopetuksen yhteiset tavoitteet ja oppimiskokonaisuudet

3.1 Ilmaisun monet muodot

Lasten oppimisedellytykset, sosiaaliset taidot ja myönteinen minäkuva vahvistuvat, kun he saavat valmiuksia ympäröivän maailman jäsentämiseen. Nämä valmiudet kehittyvät, kun lapset tutkivat, tulkitsevat ja ilmaisevat itseään ja maailmaa erilaisia ilmaisun taitoja harjoittelemalla. Harjoittelu tukee myös lasten keskittymiskyvyn ja itsesäätelytaitojen kehittymistä. Esiopetuksen tehtävä on kehittää lasten ilmaisua **musiikillisen, kuvataiteellisen, käsitöiden sekä suullisen ja kehollisen ilmaisun** perustaitoja harjoittelemalla. Kulttuurin ja ilmaisun eri muotoihin tutustuminen vahvistaa lasten osallistumisen ja vaikuttamisen taitoja sekä monilukutaidon kehittymistä. Eri ilmaisumuotojen käyttö esiopetuksen arjessa ja juhlissa tarjoaa mahdollisuuksia tuoda esille kulttuurista monimuotoisuutta ja iloita siitä.

Kokonaisuuteen liittyvät opetuksen yleiset tavoitteet

Esiopetuksessa lapsia rohkaistaan ja ohjataan käyttämään ilmaisun eri muotoja. Opetus suunnitellaan niin, että lapset saavat elämyksiä taiteesta sekä kokemuksia luovasta prosessista ja siihen kuuluvasta suunnittelun, toteutuksen ja arvioinnin kokonaisuudesta. Toiminnan lähtökohtana ovat lasten aistimukset, havainnot ja kokemukset. Lapsia kannustetaan kertomaan ideoistaan, työskentelystään ja niihin liittyvistä erilaisista kokemuksista. Toiminnan tuotoksia tarkastellaan yhdessä, ja yhteinen tekeminen näkyy oppimisympäristöissä. Lasten ilmaisussa ja työskentelyn dokumentoinnissa käytetään monipuolisesti erilaisia materiaaleja ja välineitä. Opetuksessa hyödynnetään monipuolisesti eri oppimisympäristöjä ja lähiseudun kulttuuritarjontaa.

Yksityiskohtaisemmat tavoitteet:

Toiminnassamme hyödynnämme projektityöskentelyä eri ilmaisun muotoja hyödyntäen. Korostamme leikin merkitystä itseilmaisun muotona. Tuemme lapselle luontaista itseilmaisun tapaa sekä rohkaisemme uuden kokeiluun. Lapsi saa ilmaisun kautta rohkaisua ryhmässä toimimisen taitoihin. Hän pääsee ideoimaan, suunnittelemaan ja toteuttamaan töitään. Valmiita töitä laitetaan esille lasten luvalla ja niitä arvostetaan.

Musiikillinen toiminta:

Musiikin kuuntelu, laulaminen, soittaminen, luova itseilmaisuus, musiikkiliikunta ja rytmiikka ovat jossain muodossa mukana päivittäisessä toiminnassamme vuodenaikoja, tapahtumia ja oppimiskokonaisuuksia sekä lasten mielenkiinnon kohteita mukaillen.

Osallistumme mahdollisuuksien mukaan koululla/lähiympäristössä järjestettäviin konsertteihin, näytelmiin ja muihin kulttuuritapahtumiin.

Käsityöt:

Työstämme käsin erilaisia materiaaleja (pehmeitä ja kovia) eri tekniikoin. Esimerkkinä kankaat, langat, villa, massat, puu ja luonnonmateriaalit, joita työstetään mm. ommellen, pujotellen, huovuttaen ja painaen.

Kuvallinen ajattelu ja kuvailmaisuus:

Tulkitsemme ja teemme eri tekniikoin tehtyjä kuvia. Mahdollistamme oman kuvallisen ilmaisun tuottamista eri menetelmin ja välinein ja eri aistein koettuna. Hyödynnämme tekniikkaa ja mediaa kuvallisen ilmaisun työstämisessä.

Hyödynnämme mahdollisuuksien mukaan Aineen taidemuseon, Tornionlaakson maakuntamuseon, Tornion kansalaisopiston sekä muiden kulttuurin tuottajien tarjontaa.

Suullinen ja kehollinen ilmaisu:

Draamaa käytetään itseilmaisun muotona ja rohkaisijana itseilmaisuun. Itseilmaisua mm. itsestä ja omasta kokemuksista kertominen, yhdessä tehdyt tarinat, lasten omat/yhteiset esitykset, tanssi sekä pöytä- ja nukketeatteri esitykset.

3.2 Kielen rikas maailma

Kieli on lapsille sekä oppimisen kohde että väline. Esiopetusiässä kielestä tulee yhä vahvemmin lasten ajattelun, ilmaisun ja vuorovaikutuksen väline, jonka avulla he jäsentävät arkeaan ja rakentavat maailmankuvaansa. Esiopetuksen tehtävä on tukea lasten kielellisten taitojen kehitystä kokonaisvaltaisesta kielen merkityksen hahmottamisesta kohti yksityiskohtaisempaa kielen rakenteiden ja muodon havaitsemista. Keskeistä on vahvistaa lasten kiinnostusta ja uteliaisuutta puhuttua kieltä sekä lukemista ja kirjoittamista kohtaan. Kielellinen mallintaminen ja runsas myönteinen palaute ovat tärkeitä oppimiselle. Erilaisten viestien tulkitseminen ja tuottaminen suullisesti ja viestinnän välineitä käyttäen ovat osa vähitellen kehittyvää monilukutaitoa sekä tieto- ja viestintäteknologista laaja-alaista osaamista. Esiopetuksessa lasten kielellisen ja kulttuurisen taustan monimuotoisuus tunnustetaan, sitä kunnioitetaan ja sen jatkuvuutta tuetaan. Eri kielten havainnointi tukee lasten kielitietoisuutta sekä kulttuuriseen osaamiseen ja vuorovaikutukseen liittyvän laaja-alaisen osaamisen kehittymistä.

Kokonaisuuteen liittyvät opetuksen yleiset tavoitteet

Esiopetuksen tavoitteena on edistää lasten kielellistä kehitystä ja vuorovaikutustaitoja sekä vahvistaa heidän kiinnostustaan kieliin ja kulttuureihin. Lasten kielellisen tietoisuuden kehittymistä edistetään kielellä leikkien, loruillen sekä tutustuen monipuolisesti puhuttuun ja kirjoitettuun kieleen. Lasten kehittyvää luku- ja kirjoitustaitoa tuetaan leikkien ja toiminnallisten harjoitusten avulla. Opetus ja oppimisympäristöt suunnitellaan niin, että niissä on lapsille runsaasti mahdollisuuksia havainnoida, tutkia ja kokeilla puhuttua ja kirjoitettua kieltä sekä laajentaa sanavarastoaan. Opetuskielen lisäksi esiopetuksessa havainnoidaan muita kieliä. On tärkeää, että lapset, joiden äidinkieli on muu kuin esiopetuksen kieli, saavat vahvan tuen opetuskielen taidon kehittymiselle ja samalla kokemuksen, että heidän kotona puhumansa kieli on tärkeä ja arvokas.

Yksityiskohtaisemmat tavoitteet:

Harjoittelemmme vuoropuhelua ja vuorovaikutustaitoja. Huomioimme ryhmässä mahdollisesti olevat eri kulttuuri- ja kielitaustaiset sekä eritasoista tukea tarvitsevat lapset. Tarvittaessa käytämme vuorovaikutuksessa tukiviittomia, kuvia ja eleitä.

Mahdollistamme lapsen oman tarinoinnin, kuvittamisen ja kirjoittamisen sekä omien tarinoiden esittämisen mm. näytelminä. Vahvistamme kuuntelutaitoja sekä satujen ja toden ymmärrystä. Kartutamme lapsen sanavarastoa monipuolista materiaalia käyttäen.

Herätämme kielellistä tietoisuutta riimitellen, lorutellen sekä äänteisiin, kirjaimiin, tavuihin, sanoihin ja lauseisiin tutustuen. Kirjoitettuun kieleen tutustumme erilaisten leikkien ja toiminnallisten harjoitusten avulla, jotka tukevat myös lasten hienomotoristen taitojen kehittymistä. Lapsia ohjataan tarkoituksenmukaiseen kynäotteeseen ja näppäimistön käyttöön. Syksyllä varhaiskasvatuksen erityisopettaja tekee lapsille ryhmämuotoisesti KPT eli kontrolloidun piirrostarkkailu tehtävän. Tämä on myös yksi työkalu lapsen henkilökohtaisen oppimissuunnitelman laatimiseen.

Lapsen lukemisvalmiuksien arvioimiseen ja tukemiseen käytämme työvälineenä Kummi 3 Sanat paloiksi -arviointimenetelmää. Tämä arviointi tehdään tammikuussa ja tarvittaessa vielä myöhemmin keväällä. Huoltajia ohjeistetaan varamaan arviointiaika varhaiskasvatuksen puheterapeutille, jos lapsella on artikulaatio virheitä (esim. r, s tai muuten epäselvä puhe). Varhaiskasvatuksen puheterapeutin arviointia hyödynnetään myös lapsen kielen kehityksen sekä lukivalmiuksien kehittämisessä Käytämme toiminnassamme erilaisia oppimateriaaleja sekä tieto- ja viestintäteknologiaa. Kirjasto toimii yhteistyökumppanimme lapsen kielen rikastuttajana.

3.3 Minä ja meidän yhteisömme

Lasten elinpiiri laajenee heidän kasvaessaan. Kodin perinteiden, toimintamallien, arvojen ja katsomusten lisäksi lapset kohtaavat toisenlaisia tapoja ajatella ja toimia. Esiopetuksen tehtävä on vahvistaa lasten valmiuksia ymmärtää yhteiskunnan monimuotoisuutta ja toimia siinä. Aihetta lähestytään **historiallisesta ja yhteiskunnallisesta sekä etiikan ja katsomusten** näkökulmista. Lähiyhteisön menneisyyttä sekä ajankohtaisia asioita pohtimalla suunnataan lasten mielenkiintoa yhteiskunnallisiin asioihin. Arjen eettisten valintojen pohdinta sekä omien tunnetaitojen kehittäminen ja rakentavan käyttäytymisen harjoittelu vahvistavat lasten vuorovaikutustaitoja. Tutustuminen lähiyhteisön tapoihin sekä uskontoihin ja muihin katsomuksiin yhdessä kokonaisuuden muiden tavoitteiden kanssa tukee lasten kulttuurisen osaamisen ja vuorovaikutustaitojen kehittymistä sekä ajatteluun ja oppimiseen liittyvää laaja-alaista osaamista. Opetuksessa toimitaan yhteistyössä huoltajien kanssa kunkin perheen taustaa, katsomuksia ja arvoja kuullen.

Kokonaisuuteen liittyvät opetuksen yleiset tavoitteet

Tavoitteena on edistää lasten mielenkiintoa yhteiskunnan, erityisesti lähiyhteisön toimintaan ja vahvistaa heidän osallisuuttaan toimintaympäristössään. Lapsia ohjataan havainnoimaan nykyisyyttä ja heille luodaan mahdollisuuksia eläytyä menneisyyden tapahtumiin ja tilanteisiin. Opetuksessa tuetaan lasten eettisen kohtaamisen ja ajattelun taitoja sekä tunnetaitojen kehittymistä. Lapset tutustuvat opettajan johdolla niin omaan kuin muihinkin lapsiryhmässä tai lähiyhteisössä edustettuina oleviin katsomuksiin ja uskontoihin sekä niihin liittyviin tapoihin ja perinteisiin. Lapsia rohkaistaan kysymään ja heidän pohdintoilleen ja ihmettelylle annetaan tilaa. Kokonaisuuden työtapoina korostuvat keskustelut sekä erilaiset eläytymisen mahdollistavat menetelmät.

Yksityiskohtaisemmat tavoitteet:

Eettinen kasvatus, itsensä ja toisten kunnioittaminen sekä empatiataidot ovat toimintamme keskeisiä periaatteita. Tavoitteena on toiminnallisin keinoin vahvistaa lapsen sosiaalisia- ja tunnetaitoja, auttaa lasta ymmärtämään oikean ja väärän, tukea lapsen minäkehitystä omien vahvuuksien kautta ja auttaa lasta ymmärtämään erilaisuutta ja arvostamaan toisia.

Laaditaan yhteistyössä lasten kanssa ”eskarin” säännöt. Tutustutaan ja keskustellaan lasten oikeuksista hyödyntäen YK:n yleissopimusta lasten oikeuksista.

Huoltajat tuodaan osallisiksi toimintamme suunnittelussa ja toteutuksessa. Järjestämme mm. huoltajailtoja, kasvat keskusteluja sekä perheiden kanssa toteutettavia toimintailtoja. Huomioimme toiminnassamme perheiden erilaiset kulttuuri- ja elämäntilanteelliset taustat ja toimintatavat. Teemme avointa ja luottamuksellista yhteistyötä lasten ja huoltajien sekä muiden yhteistyötahojen kanssa tukeaksemme lasten oppimista ja kasvua heidän oppimisen polulla.

Tutustumme lähiympäristöön ja lähihistoriaan sekä toimimme yhteistyössä lähellä toimivien kumppaneiden (mm. päiväkodit, koulut, vanhainkodit, seurakunta) kanssa. Vahvistamme lasten tuntemusta paikkakuntamme erityispiirteistä kuten Tornionjoen ja valtakunnanrajan läheisyyteen. Huomioimme myös ajankohtaiset asiat mm. valtakunnalliset tai kansainväliset juhlapäivät.

3.4 Tutkin ja toimin ympäristössäni

Lasten toimintaympäristö - lähiluonto ja rakennettu ympäristö sekä muut esiopetuksen oppimisympäristöt - tarjoavat runsaasti aineksia lasten oppimiselle. Erityisen tärkeää opetuksen liittäminen lasten kokemusmaailmaan ja heidän toimintaympäristöönsä on **matemaattisten taitojen** opettelussa sekä **teknologia- ja ympäristökasvatusten** toteuttamisessa. Toimintaympäristöön liittyvät havainnot, kokemukset ja tiedot, niiden jäsentäminen ja kuvaaminen auttavat lapsia kehittymään ajattelijoina ja oppijoina. Kehittyvä taito nimetä asioita sekä ymmärtää ja käyttää erilaisia käsitteitä edistää lasten monilukutaitoa. Esiopetuksen tehtävänä on tukea lasten matemaattisen ajattelun kehittymistä ja kiinnostusta matematiikkaan. Tehtävänä on myös vahvistaa lasten luonnontuntemusta ja luontosuhdetta sekä tutustua arjen teknologiaan. Esiopetuksessa tutustutaan tutkivaan oppimiseen havainnoimalla ja tutkimalla ympäristöä sekä kokeilemalla ja päätelemällä.

Kokonaisuuteen liittyvät opetuksen yleiset tavoitteet

Esiopetuksessa vahvistetaan pohjaa lasten matemaattisen ajattelun kehittymiselle ja matematiikan oppimiselle. Lapsia ohjataan kiinnittämään huomiota arjessa ja ympäristössä ilmenevään matematiikkaan. Opetus luo mahdollisuuksia luvun, muutoksen ja ajan käsitteiden sekä tason ja avaruuden hahmottamisen ja mittaamistaitojen kehittymiselle. Opetuksen tavoitteena on tarjota oivaltamisen ja oppimisen iloa matemaattisen ajattelun eri vaiheissa oleville lapsille.

Opetuksessa havainnoidaan luontoa. Lasten ympäristöherkkyyden ja luontosuhteen kehittymistä tuetaan tarjoamalla lapsille kokemuksia luonnossa liikkumisesta sekä sen tutkimisesta. Lapsia ohjataan myös havainnoimaan ympäristön teknologiaa sekä kokeilemaan ja keksimään omia ratkaisuja.

Opetuksessa tutustutaan tutkivaan työtapaan. Lapsia rohkaistaan tekemään kysymyksiä ja etsimään niihin yhdessä selityksiä. Lapset opettelevat vertailemaan, luokittelemaan sekä järjestämään havaintojen tai mittausten pohjalta saatuja tietoja. Heitä rohkaistaan tekemään päätelmiä ja keksimään ratkaisuja arjen ongelmiin sekä kokeilemaan ratkaisuja. Opetuksessa harjoitellaan dokumentointia eri välinein sekä esittämään tuloksia eri tavoin.

Yksityiskohtaisemmat tavoitteet:

Hyödynnämme toiminnassamme eri oppimisympäristöjä (sisätilat, piha, metsä, leikkikentät, urheilukentät, uimahalli kuusi kertaa vuodessa jne.). Toteutamme ohjausta ja opetusta toiminnallisilla keinoin, jolloin lapset pääsevät itse tutkimaan, kokeilemaan ja oppimaan oman kokemuksensa kautta. Lapsia ohjataan ja opetetaan sanoittamaan ja perustelevaan omaa toimintaansa. Käytämme toiminnassamme erilaisia toiminnallisen matematiikan materiaaleja.

Tutustumme, tutkimme ja havainnoimme lähiympäristön asioita, muutoksia ja tapahtumia. Opetamme lapsille eri ympäristöissä (mm. rakennettu ympäristö, luonto, liikenne) liikkumista ja käyttäytymistä, ympäristön arvostamista, siistinä pitämistä ja luonnon suojelemista. Tuemme lapsen käsitystä kestävästä kehityksestä mm. kierrättämällä.

Luomme pohjaa matemaattisille perustaidoille kokemuksellisella toiminnalla mm. havainnoimalla, luokittelemalla, sarjoittamalla, vertailemalla, mittaamalla, lukujonotaitoihin sekä geometriaan tutustuen. Selvitämme MAVALKA:n avulla lasten matemaattisia valmiuksia esiopetuksen alussa ja lopussa sekä tarvittaessa lukuvuoden aikana. MAVALKA on yksilöllisesti tehtävä matematiikan valmiuksien kartoitusmateriaali. Tuemme lasten ajantajun ja käsitteiden kehittymistä esim. kalenterin läpikäymisellä (vuorokausi, viikompäivät, kuukaudet, vuosi, vuodenajat) ja kelloon tutustumisella. Vahvistamme erilaisten leikkien, pelien ja tehtävien avulla lasten muistia, ajattelua sekä oppimaan oppimista.

3.5 Kasvan ja kehityn

Itsestä huolehtiminen ja siihen liittyvät arjen taidot ovat osa esiopetuksen tavoitteena olevaa laaja-alaista osaamista. Kehittyäkseen tällä osaamisen alueella lapset tarvitsevat kokemuksia, tietoja ja pohdintaa, joiden pohjalta heidän arvostuksensa ja taitonsa voivat vähitellen kehittyä. Esiopetuksessa tehtävää lähestytään **liikunnan, ruuan, kuluttajuuden, terveyden sekä turvallisuuden** näkökulmista. Esiopetuksen tehtävänä on luoda pohjaa terveyttä ja hyvinvointia arvostavalle ja liikunnalliselle elämäntavalle sekä kehittää lasten terveysosaamista ja turvataitoja. Lisäksi tehtävänä on edistää kestävään elämäntapaan kuuluvia ruoka-, kulutus- ja puhtaustottumuksia.

Kokonaisuuteen liittyvät opetuksen yleiset tavoitteet

Lapset saavat monipuolisia kokemuksia liikunnasta ja alkavat ymmärtää liikkumisen yhteyttä hyvinvointiin ja terveyteen. Opetus tarjoaa mahdollisuuksia lasten motoristen ja sosiaalisten taitojen kehittymiselle. Erityisesti kiinnitetään huomiota lasten yleisten oppimisedellytysten kannalta tärkeiden havaintomotoristen taitojen kehittymiseen. Lasten kanssa tutustutaan terveelliseen ruokaan ja pohditaan sen merkitystä. Lapsia ohjataan kohtuulliseen kulutukseen. Opetuksessa pohditaan terveyteen liittyviä tekijöitä sekä tuetaan lasten valmiuksia pitää huolta terveydestään. Lapset saavat tietoja turvallisesta liikkumisesta lähiympäristössä sekä esiopetuksen oppimisympäristöissä.

Yksityiskohtaisemmat tavoitteet:

Opastamme lapsia ja huoltajia terveellisiin elämäntapoihin. Korostamme riittävän ravinnon, levon, hygienian, siisteyden, ulkoilun ja monipuolisen liikunnan merkitystä hyvinvoinnille. Hampaiden hyvinvoinnin tueksi ohjataan xylitol pastillien käyttöön ruokailujen jälkeen.

Tornion suun terveydenhuollosta käy hammashoitaja kertomassa ja opastamassa lapsia hampaiden hoidossa.

Innostamme lapsia ohjattuun ja omaehtoiseen monipuoliseen ja iloa tuottavaan liikuntaan erilaisissa ympäristöissä niin sisällä kuin ulkonakin.

Ohjaamme lapsia hyviin ruokailutapoihin. Kannustamme ja rohkaisemme tutustumaan uusien makujen maailmaan ja kiinnittämään huomiota oikeankokoisen ruoka-annoksen ottamiseen kestäväen kehityksen näkökulmasta.

Opetamme lapsia kiinnittämään huomiota ja vaikuttamaan niin omaan kuin yhteisön turvallisuuteen. Toiminnassamme kiusaamisen ennaltaehkäisy ja siihen puuttuminen ovat tärkeä osa yksilön ja yhteisömmen hyvinvointia.

Lapsen minän ja itsetunnon kehitystä tuemme onnistumisen elämyksillä ja pettymyksensietokyvyn kasvattamisella. Lapsen kehitystason tunnistaminen ja huomioiminen mahdollistaa lapselle sopivien haasteiden tason. Lasta ohjataan omatoimisuuteen sekä itsestä huolehtimisen taitoihin mm. tarvittaessa pyytämään apua sekä tarvittaessa sanomaan myös ei.

Yhteistyökumppaneitamme lapsen kasvun ja kehityksen tukemisessa ovat mm. paikalliset urheiluseurat, Tornion hammashoito sekä Ilo kasvaa liikkuen -ohjelma.

3.6 Kieleen ja kulttuuriin liittyviä erityiskysymyksiä

Kaikkien lasten esiopetuksessa noudatetaan samoja esiopetuksen opetussuunnitelman perusteiden mukaisia esiopetuksen yleisiä kasvatus- ja oppimistavoitteita. Lasten vaihtelevat kielelliset ja kulttuuriset taustat ja valmiudet otetaan esiopetuksessa huomioon. Esiopetuksen tavoitteena on tukea jokaisen lapsen kieli- ja kulttuuri-identiteettien kasvua sekä opettaa lapsia kunnioittamaan eri kieliä ja kulttuureja. Erityisenä tavoitteena on tukea kaksi- ja monikielisten lasten eri kielten taitoa.

Yksityiskohtaisemmin:

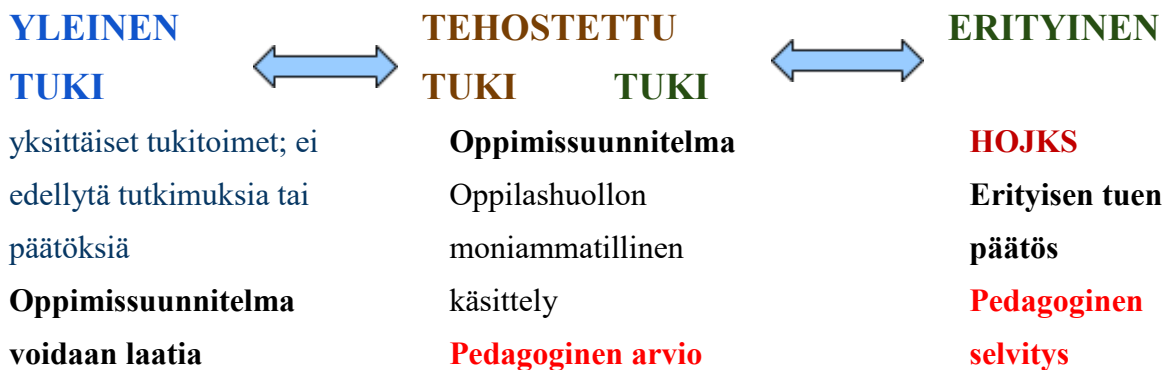
Käytämme kuvia havainnollistamaan päiväjärjestystä ja toimintaa. Tukiviittomat ja selkokieli ovat tarvittaessa käytössämme tukemassa lasten ohjausta ja oppimista. Tavoitteenamme on luoda turvallinen ja hyväksyvä ilmapiiri kasvaa ja kehittyä ja oppia lasten kotikulttuuria kunnioittaen. Hyödynnetään kielen kehityksen tukemiseksi seudullista Suomi toisena kielenä suunnitelmaa. Lapselle tehdään varhaiskasvatussuunnitelma /esiopetuksen oppimissuunnitelma ja sen liitteeksi s2suunnitelma. Lapsen oman äidinkielen osaamista arvioidaan liitteenä 1 olevalla Kysymyksiä lapsen kielenkehityksen selvittämiseksi -lomakkeella. Lomake täytetään yhdessä vanhempien kanssa lapsen päivähoiton/esiopetuksen alkuvaiheessa. Lapsen omaa äidinkieltä tuetaan yhdessä vanhempien kanssa sovittavilla menetelmillä. Tavoitteena on luoda pohjaa toiminnalliselle kaksikielisyydelle. Päävastuu lapsen äidinkielen tukemisesta on vanhemmilla. Lapsen oman äidinkielen taito on pohjana suomen kielen oppimiselle.

4. Lapsen kasvun ja oppimisen tuki

Esiopetukseen osallistuvat lapset kuuluvat perusopetuslain mukaisen kasvun ja oppimisen tuen piiriin. Lain mukaan lapsilla on oikeus saada riittävää tukea heti tuen tarpeen ilmetessä. Lapsen kasvun ja oppimisen tuen kolme tasoa ovat yleinen, tehostettu ja erityinen tuki.

Laadukas esiopetus, ennaltaehkäisevät toimintatavat, yhteisöllisyys, välittävä ja kannustava ilmapiiri sekä huoltajien ja esiopetuksen yhteistyö takaavat lapselle hyvän esiopetuspäivän.

TUEN TASOT JA KESKEISET PROSESSIT

TUKIMUODOT		
YLEINEN TUKI	TEHOSTETTU TUKI	ERITYINEN TUKI
Eriyttäminen Oppilaanohjaus Oppilashuollon tuki Oppimissuunnitelma Osa-aikainen erityisopetus Apuvälineet Tulkitsemis- ja avustajapalvelut Ohjaus- ja tukipalvelut	Eriyttäminen Oppilaanohjaus Oppilashuollon tuki Oppimissuunnitelma (lakisäät.) Osa-aikainen erityisopetus Apuvälineet Tulkitsemis- ja avustajapalvelut Ohjaus- ja tukipalvelut	Eriyttäminen Oppilaanohjaus Oppilashuollon tuki HOJKS Osa-aikainen erityisopetus Kokoaikainen erityisopetus Apuvälineet Tulkitsemis- ja avustajapalvelut Ohjaus- ja tukipalvelut

Lapsi saa esiopetuksessa oman kehitys- ja oppimistarpeisiin vastaavaa kasvun ja oppimisen tukea. Lapsen tuen tarvetta arvioidaan ja tukea toteutetaan sovitusti yhteistyössä huoltajien kanssa. Esiopetuksen arjessa lapsen tuen tarpeen arviointiin ja käytännön tukitoimien suunnitteluun voidaan käyttää esi- ja perusopetuksen tukitoimien muistilistaa LIITE 2 Sen avulla tuki voidaan kohdentaa oikea-aikaisesti lapsen sen hetkiseen tuen tarpeeseen. Tukitoimien suunnittelussa on aktiivisesti mukana varhaiskasvatuksen erityisopettaja.

Tarpeen mukaan voidaan ottaa yhteyttä huoltajien suostumuksella myös erityisosaamisen ammattilaisiin mm. varhaiskasvatuksen puheterapeuttiin, toimintaterapeuttiin, koulupsykologiin sekä sosiaali- ja terveydenhuollon ammattilaisiin (mm. sosiaalityöntekijä, terveydenhoitaja, lasten lääkärin, perheneuvolan psykologi).

KOLMIPORTAINEN TUKE

Yleinen tuki:

- tukimuotoja käytetään tilapäisesti
- mm. eriyttäminen, joustavat ryhmittelyt, erilaiset oppimisympäristöt ja opetusmateriaalit, osa-aikainen erityisopetus, oppilashuollon tuki

Mikäli tarve säännölliseen ja jatkuvaan tukeen, laaditaan lapselle yhteistyössä huoltajien kanssa pedagoginen arvio, joka käsitellään moniammatillisessa oppilashuoltoryhmässä. Tällöin tehdään päätös jatkaako lapsi yleisen tuen vai tehostetun tuen piirissä

Tehostettu tuki:

- kestää ennalta sovitun ajan
- tukimuodot määritellään yksilöllisesti oppimissuunnitelmassa
- tavoitteet arvioidaan säännöllisesti

Mikäli tehostettu tuki ei riitä, laaditaan lapselle pedagoginen selvitys yhteistyössä huoltajien kanssa sekä tarvittaessa myös muiden yhteistyötahojen kanssa. Pedagoginen selvitys käsitellään moniammatillisessa oppilashuoltoryhmässä. Tällöin tehdään päätös jatketaanko tehostettua tukea vai siirtykö lapsi erityisen tuen piiriin.

Erityinen tuki:

- vaatii erityisen tuen päätöksen ja henkilökohtaisen opetuksen järjestämistä koskevan suunnitelman (HOJKS)
- käytössä kaikki mahdolliset tukitoimet arvioidaan lukuvuosittain sekä aina tarpeen muuttuessa.

Mikäli erityistä tukea arviotaessa havaitaan tuen tarpeen vähentyneen, voidaan lapsi siirtää tehostetun tuen piiriin ja tehostetun tuen jakson jälkeen vielä yleisen tuen piiriin.

TUEN JÄRJESTÄMISEEN LIITTYVÄT VASTUUT JA TOIMIVALTUUDET ESIOPETUKSESSA JA VARHAISKASVATUKSESSA

V vastuullinen toimija LE laatii ja esittelee K konsultoi (K) konsultoi tarvittaessa PÄ päättää asiasta L lausunto pakollinen (L) lausunto tarvittaessa	varhaiskasvatuksesta vastaava	lastentarhanopettaja/ esiopettaja	erityislasterhanopettaja/ veo	- terveydenhoitaja	- koulukuraattori	- lääkäri	- psykologi	Moniammatillinen työryhmä	päiväkodinjohtaja/ aluejohtaja	sivistystoimenjohtaja / koulutoimenjohtaja
Lapsen tuen seurantakortti (jos käytössä)		V	K							
Lapsen tukitarpeen kartoittaminen		V	K/ V							
Oppilashuollon ja tuen tarpeen kartoittaminen		V	K/ V	(K)	(K)	(K)	(K)		V	
Pidennetty oppivelvollisuus esiopetuksessa/ varhaiskasvatuksessa	LE		V			L	L			PÄ
Yleinen tuki esiopetuksessa / varhaiskasvatuksessa		V	V							
Pedagoginen arvio		V/ LE	K/ V					K		
Tehostettuun tukeen siirtyminen		V/ LE	V/ LE					PÄ/ LE	V/ PÄ	Ei hall. päätt.
Oppimissuunnitelman laatiminen ja toteuttaminen		V	K/ V							
Pedagoginen selvitys		V	V/ LE	(L)	(L)	(L)	(L)	K		
Päätös erityisestä tuesta esiopetus/varhaiskasvatus	PÄ		V/ LE						LE	
HOJKS: lapsi esiopetuksen / varhaiskasvatuksen ryhmässä		V	V							

5. Oppilashuolto

Monialainen oppilashuollon yhteistyötä tehdään

- opetustoimen ja sosiaali- ja terveystoimen kanssa.
- lapsen ja hänen huoltajansa kanssa huomioon ottaen lapsen ikä ja edellytykset

Oppilashuollon painopiste pidetään ehkäisevässä ja yhteisöllisessä työskentelyssä.

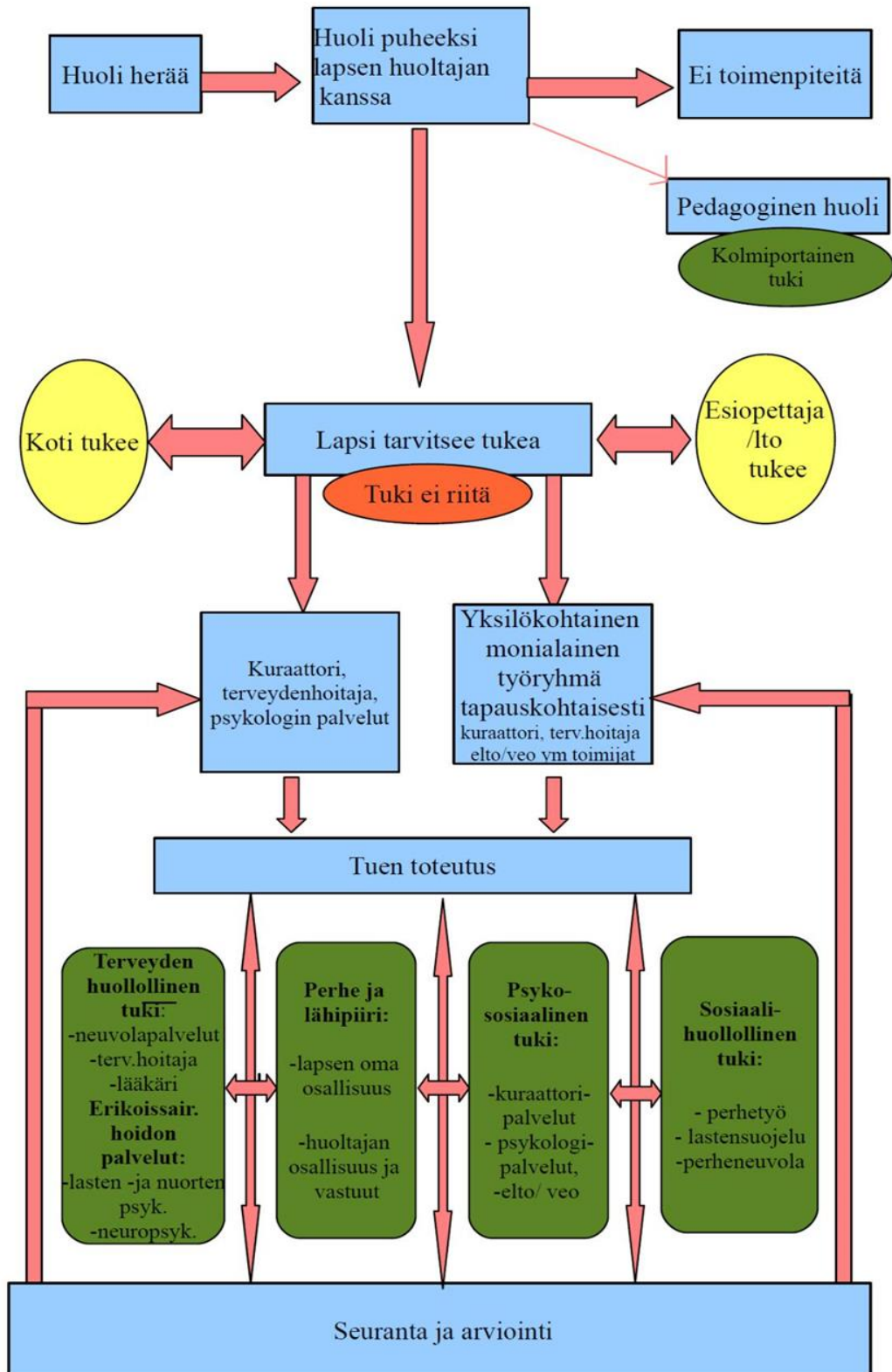
OPETUKSEN JÄRJESTÄJÄN ASETTAMAT OPPILASHUOLTOTYÖRYHMÄT:

Oppilashuollon ohjausryhmä/KUNTA	Yksikkökohtainen oppilashuoltoryhmä/KOULU	Asiantuntijaryhmä
<p>- Monialainen oppilashuollon yhteistyö (opetus-, sosiaali- ja terveystoimi yhdessä)</p> <p>- vastaa oppilashuollon yleisestä suunnittelusta, kehittämisestä, ohjauksesta ja arvioinnista.</p> <p>- voi olla useamman koulutusmuodon yhteinen.</p> <p>- vastuutahona opetuksen järjestäjä</p>	<p>- Yhteisöllinen oppilashuolto</p> <p>- vastaa esiopetuksen oppilashuollon suunnittelusta, kehittämisestä, toteuttamisesta ja arvioinnista.</p> <p>- tarvittaessa asiantuntijat</p> <p>- tehtävänä yhteisön hyvinvoinnin ja turvallisuuden edistäminen sekä yhteisöllisen oppilashuollon toteuttaminen ja kehittäminen</p> <p>- ryhmää johtaa opetuksen järjestäjän nimeämä edustaja (rehtori)</p>	<p>- Yksilöllinen oppilashuolto</p> <p>- kootaan tapauskohtaisesti</p> <p>- monialainen</p> <p>- yksittäisen lapsen tai lapsiryhmän tuen tarpeen selvittäminen ja oppilashuollon palvelujen järjestäminen</p> <p>- edellyttää huoltajien suostumuksen</p> <p>- ryhmän kokoajana esiopetushenkilöstön edustaja</p> <p>- laaditaan oppilashuoltokertomus</p> <p>HUOM. EI sama kuin pedagogisen tuen järjestämisen edellyttämäyhteistyö oppilashuollon ammattihenkilöiden kanssa.</p>

Osallistumme kouluillamme yksikkökohtaiseen ehkäisevään ja yhteisölliseen oppilashuoltoon. Tarvittaessa järjestämme yksilöllistä oppilashuoltoa tapauskohtaisen tarpeen mukaisesti ja monialaisesti (koulukuraattori, koulu- tai perheneuvolan psykologi, terveydenhoitaja, sosiaalityöntekijä).

ESIOPETUKSEN / VARHAISKASVATUKSEN OPPILASHUOLLOLLISEN TUEN POLKU

6. Yhteistyö esiopetuksen aikana ja siirtymävaiheissa

Yhteistyön tavoitteina on, että esiopetus, muu varhaiskasvatus ja perusopetus muodostavat johdonmukaisen, lapsen kasvua ja oppimista tukevan jatkumon. Yhteistyöllä varmistetaan esiopetuksen laatua sekä vahvistetaan lasten ja huoltajien osallisuutta. Yhteistyön tulee olla suunnitelmallista. Yhteistyötä kehitetään ja arvioidaan yhdessä opetuksen järjestäjän johdolla.

Huoltajat ilmoittavat esiopetusikäisen lapsensa esiopetukseen sähköisesti tammikuun loppuun mennessä. Keväällä pidetään varhaiskasvatuksesta siirtyvien lasten siirtopalaverit huoltajien, varhaiskasvatuksen opettajan ja tulevan esiopetuksen varhaiskasvatuksen opettajan välillä. Tarvittaessa keskusteluun osallistuu myös varhaiskasvatuksen erityisopettaja sekä muut yhteistyötahot. Ennen esiopetuksen alkua järjestetään huoltajailta tulevien esikoululaisten huoltajille sekä tuleville esikoululaisille pidetään tutustumisen tulevassa esiopetusryhmässä.

Kesällä ennen esiopetuksen alkua järjestetään huoltajille aloituskeskustelut kesä-/elokuussa. Keskusteluihin osallistuvat huoltajat ja esiopetuksen varhaiskasvatuksen opettaja sekä mahdollisuuksien mukaan myös esikoululainen itse.

Esiopetusvuoden aikana huoltajien kanssa tehdään tiivistä yhteistyötä ja pidetään esiopetuksen lapsikohtaiset oppimissuunnitelmakeskustelut syksyllä ja keväällä sekä tarvittaessa useamminkin. Yhteistyötä perusopetuksen kanssa tehdään pitkin lukuvuotta järjestämällä mm. yhteisiä tapahtumia. Myös varhaiskasvatuksen päivähoidon kanssa tehdään yhteistyötä alueellisen mahdollisuuksien mukaan.

Kouluun ilmoittautuminen tapahtuu kirjallisesti kunnan ilmoittamana ajankohtana kevätlukukauden alussa. Esiopetuksen varhaiskasvatuksen opettaja ja tuleva ensimmäisen luokanopettaja sekä tarvittaessa erityisopettaja järjestävät huoltajaillan tuleville ensimmäisen luokan oppilaiden huoltajille. Koulukohtaisesti sovitaan pidetäänkö huoltajailta keväällä vai syksyllä. Kouluun lähteville lapsille järjestetään kouluun tutustuminen tulevan opettajan johdolla. Keväällä pidetään huoltajien, esiopetuksen varhaiskasvatuksen opettajan ja tulevan ensimmäisen luokanopettajan kanssa yksilöllinen siirtopalaveri, jossa siirretään tulevasta ekaluokkalaisesta oppimiseen liittyvät välttämättömät tiedot. Siirtymävaiheessa huoltajien luvalla siirretään oppilaantuen seurantakortti sekä muut siirtoon liittyvät lomakkeet koululle.

Syksyllä lukuvuoden alkaessa tuttu esiopetuksen varhaiskasvatuksen opettaja ”saattaa esikoululaisen kouluun”. Hän on ekaluokkalaisen tukena ja auttaa koulun aloituksessa ensimmäisten päivien ajan. Tämä ”saattaen kouluun”-toiminta on koulukohtaista.

7. Esiopetuksen arviointi ja osallistumistodistus

Esiopetuksen arvioinnin kohteena ovat oppiminen, työskentely ja käyttäytyminen. Arviointi on tiedonantoa lapselle ja huoltajille lapsen sen hetkisistä taidoista, osaamisesta ja kehittämistarpeista. Arviointia tehdään myös suhteessa omaan työhön, oppimisympäristöön sekä toimintakulttuuriin. Vanhemmilta/ huoltajilta ja lapsilta saatu palaute on ensiarvoisen tärkeä mittari arvioinnissa.

Lapsille annetaan lukuvuoden päätteeksi esiopetuksen osallistumistodistus.

Osallistumistodistus on sisällöltään Opetushallituksen 22.12.2014 hyväksymän esiopetuksen opetussuunnitelman mukainen ja sisältää seuraavat tiedot LIITE 3:

- esiopetuksen järjestäjä
- esiopetusryhmän nimi
- lapsen nimi ja henkilötunnus
- esiopetuksen laajuus
- todistuksen antamispäivä

	ESIOPETUKSEN PEDAGOGINEN SUUNNITTELU		
KUUKAUSI	TOIMENPITEET MITÄ TEHDÄÄN	VASTUUHENKILÖ	MUUTA HUOMIOITAVAA
ELOKUU	<ul style="list-style-type: none"> • huoltajailta/tutustuminen tuleville esikou- lulaisille ja heidän huoltajilla • aloituskeskustelut • 1. luokan oppilaiden huoltajailta • esiopetuksen kehittämispäivä <ul style="list-style-type: none"> ○ esiopetuksen lukuvuosisuunni- telma ○ tiimisopimus ○ toimintaympäristön suunnittelu <ul style="list-style-type: none"> ▪ arviointi kuukausittain ja muokkaus tarvittaessa ○ turvallisuussuunnitelman päivitys • Edellisen vuoden eskarit saatellaan 1.luokalle koulun alkupäivinä • perehdytys uusille työntekijöille • esikoulu alkaa 17.8.2020 • hoitosopimus • lapsihavainnointi alkaa ja jatkuu koko lu- kuvuoden <ul style="list-style-type: none"> • ohjataan tarvittaessa puhetera- peutin arvioon lukuvuoden aikana • ohjataan tarvittaessa toimintatera- peutin arvioon lukuvuoden aikana • turvallisuuslomake • lääkehoitolupakaavake • kiusaamisen ehkäisemisen suunnittelu • yhteistyö koulun henkilökunnan kanssa alkaa ja se kestää koko lukuvuoden ajan. • Tornion esiopetuksen lukuvuosisuunnitel- man toteuttaminen omassa ryhmässä jat- kuvana koko lukuvuoden ajan • esiopetuksen ja alakoulujen yhteinen VE- SO iltapäivä 27.8. aiheena: <i>"Nivelvaihe esiopetuksesta kouluun"</i> - kun on kyseessä lapsi, jolla on tarkkaavaisuuden ja toimin- nanohjauksen pulmaa. 	<ul style="list-style-type: none"> • vo, vh ja veo • vo ja tarvittaessa veo • opettaja, erityisopetta- ja ja vo • vo ja vh • johtaja ja koko henki- lökunta • vo • joht., ryhmän työnteki- jät • vo, vh,veo • vo, vh 	<ul style="list-style-type: none"> • puukaavake täytettäväksi • koulu kohtai- nen

SYYSKUU	<ul style="list-style-type: none"> • Mavalka-yksilöllinen matemaattisten valmiuksien kartoitus • kysely syysloman hoidontarpeesta • lasten osallistaminen • KPT; kontrolloitu piirrostarkekailutehtävä 	<ul style="list-style-type: none"> • vo • johtaja • vo • veo 	
LOKAKUU	<ul style="list-style-type: none"> • lapsikohtaiset suunnitelmat ja keskustelut huoltajien kanssa, mahdollisuuksien mukaan myös lapsi mukana • tiimisopimuksen arviointi ja sen päivittäminen • koko kaupungin esiopetuksen vo:jen ja veo:jen tapaaminen iltapäivällä 	<ul style="list-style-type: none"> • vo 	
MARRASKUU	<ul style="list-style-type: none"> • esi- ja alkuopetuksen päivät • lapsikohtaiset suunnitelmat ja keskustelut huoltajien kanssa, mahdollisuuksien mukaan myös lapsi mukana • henkilöstön kehityskeskustelut 	<ul style="list-style-type: none"> • vo • johtaja 	
JOULUKUU	<ul style="list-style-type: none"> • joulujuhla/toimintailta • henkilöstön kehityskeskustelut • joululoma 18.12.2020–6.1.2021 	<ul style="list-style-type: none"> • vo, vh • johtaja 	<ul style="list-style-type: none"> • huoltajien osallistaminen
TAMMIKUU	<ul style="list-style-type: none"> • Kummi 3-yksilöllinen lukivalmiuksien kartoitus • asiakastyytyväisyyskysely • henkilöstön kehityskeskustelut • uusien esioppilaiden ilmoittautuminen • kouluun ilmoittautuminen 	<ul style="list-style-type: none"> • vo • johtaja • johtaja 	
HELMIKUU	<ul style="list-style-type: none"> • kysely talviloman hoidontarpeesta • tulevan lukuvuoden hankintojen suunnittelu • esiopetuksen vo:jen ja veo:jen tapaaminen 	<ul style="list-style-type: none"> • johtaja 	
MAALISKUU	<ul style="list-style-type: none"> • talviloma 8. - 14.3.2021 • uusien esikouluryhmien muodostaminen • Koulun erityisopettaja vierailee esiopetusryhmässä mahdollisuuksien mukaan 		
HUHTIKUU	<ul style="list-style-type: none"> • lapsikohtaiset suunnitelmat ja keskustelut huoltajien kanssa; mahdollisten tehostettujen sekä erityisen tukien tarkistaminen • lasten itsearviointi • uusien esikoululaisten huoltajien huoltajailta • kesäajan hoidontarpeen kysely sekä henkilökunnan kesälomien suunnittelu 	<ul style="list-style-type: none"> • vo, tarvittaessa veo • vo • vo, vh ja veo • johtaja 	<ul style="list-style-type: none"> • yksikkökohtainen
TOUKOKUU	<ul style="list-style-type: none"> • lapsikohtaiset suunnitelmat ja keskustelut huoltajien kanssa; mahdollisten tehostettujen sekä erityisen tukien tarkistaminen. • oppilaan tuen seurantakorttien täyttäminen • lasten itsearviointi 	<ul style="list-style-type: none"> • vo ja tarvittaessa veo • vo 	

	<ul style="list-style-type: none"> • yksikön toiminta -/ lukuvuosisuunnitelman arviointi • uusien esikoululaisten tutustuminen • huoltajienilta tulevien ekaluokkalaisten huoltajille • esikoululaisten tutustuminen kouluun • varhaiskasvatuksesta pedagoginen tieto siirretään yksilöllisesti esikouluun • yksilölliset siirtopalaverit kouluun, jossa siirretään tulevista ekaluokkalaisista oppimiseen liittyvät välttämättömät tiedot • henkilökunnan sijoittelu seuraavaksi toimikaudeksi • esikoulu päättyy 28.5.2021 • esikoululaisten kouluunlähtötarkastus 	<ul style="list-style-type: none"> • vo ja vh • vo, vh • tuleva 1.luokan opettaja, erityisopettaja ja vo • tuleva 1.luokan opettaja • veo, päiväkodin vo sekä tuleva esiopetuksen vo • tuleva 1. luokan opettaja, vo • kouluterveydenhoitaja 	<ul style="list-style-type: none"> • koulu kohtainen • myös huoltajat osallistuvat • huoltajat ja tarpeen mukaan veo ja koulun erityisopettaja
KESÄKUU	<ul style="list-style-type: none"> • esikoululaisten kouluunlähtötarkastus • esikoululaisten päivähoito • tulevien esikoululaisten aloituskeskustelut • tulevan lukuvuoden suunnittelua 	<ul style="list-style-type: none"> • kouluterveydenhoitaja • vo 	
HEINÄKUU	<ul style="list-style-type: none"> • kesän ajan hoito keskitetysti Putaan vuoropäiväkodilla ja tarvittaessa toisessa yksikössä 		

vo= varhaiskasvatuksen opettaja

vh= varhaiskasvatuksen hoitaja

veo= varhaiskasvatuksen erityisopettaja

Liite 1**KYSYMYKSIÄ LAPSEN KIELENKEHITYKSEN SELVITTÄMISEKSI pvm _____**

Mitä kieltä/kieliä kotona puhutaan? Mikä on yhteinen kotikieli? äidin äidinkieli, isän äidinkieli, lapsen äidinkieli	
Milloin lapsi sanoi ensimmäiset sanat, lauseet? Ääntelikö/jokelteliko paljon vauvana?	
Kuka ja ketkä puhuvat lapsen kanssa äidinkieltä?	
Puhuuko lapsi yhtä hyvin kuin sisaruksensa?	Kyllä Ei
Mitä kieltä sisarukset puhuvat keskenään?	
Puhuuko lapsi vähän vai paljon vanhempien ja muiden kanssa?	Vähän Paljon
Kyseleekö lapsi asioita omalla äidinkielellään vai suomen kielellä?	
Osaako lapsi kertoa puhumalla mitä haluaa?	Kyllä Ei
Tuottaako lapsi usean sanan lauseita? Puhuuko lapsi kieltänne oikein? Tulevatko sanat oikeassa järjestyksessä?	Kyllä Ei
Onko lapsen vaikea lausua oman kielen äänteitä (kirjaimet)?	Kyllä Ei
Onko vanhemmilla vaikeutta ymmärtää lasta? Miten muut sukulaiset ymmärtävät lapsen puhetta? Onko vanhemmat huolissaan lapsen kielestä (ääntäminen, sanavarasto, ymmärtäminen, muistaminen)?	
Onko vierailta aikuisilla vaikea ymmärtää lasta?	Kyllä Ei
Änkyttääkö lapsi?	Kyllä Ei
Millä tavalla lapsi leikkii kotona/ muiden lasten kanssa? Millaisista leikeistä lapsi on kiinnostunut?	

Tapaako lapsi muita omaa äidinkieltään puhuvia lapsia?	Kyllä	Ei
Miten vanhemmat tukevat lapsen äidinkielen kehitystä ja kaksikielisyyttä?		

Keskustellaan auki perheen kanssa myös uskontoon ja kulttuuriin liittyvät asiat esim. ruokailutottumukset, käyttäytymissäännöt ja tavat, hygienia ja pukeutumissäännöt, joi-
ta toivotaan otettavan huomioon varhaiskasvatuksessa/esiopetuksessa.

MEIDÄN PERHE

Lapsen nimi _____ Lapsen äidinkieli: _____

Suomeksi (perheenjäsenten nimet)

Perheenjäsen- sanat omalla äidinkielellä

Äiti: _____

Isä: _____

Veli: _____

Sisko: _____

Tervehdykset ja muut tärkeät sanat suomeksi ja omalla äidinkielellä:

Koti:	Päiväkoti:
Hei:	Kiitos:
Ole hyvä:	Anteeksi:
Hoitoaika:	Sairas:
Wc:	

Esi- ja perusopetuksen TUKITOIMIEN MUISTILISTA

(Varhaiskasvatus) (Täytä soveltuvin osin / yksilö- tai ryhmäkohtaisesti; HUOM älä kirjaa lapsen nimeä tähän)

Tukitoimet	Kokeiluai- ka	Onko oppilas hyötynyt?			Kom- mentteja
		Kyllä	Jon- kin ver- ran	Ei	
OPPIMISYMPÄRISTÖ	vko, kk				Havaintoja / Muutossuun- nitelma
Istumapaikka lähellä opettajaa					
Istumapaikka kaukana häiriötekijöistä (ovesta, ikkunasta jne.)					
Eriytetty työskentelytila (sermit, kalusteet jne.)					
Ylimääräisten ärsykkeiden karsiminen tilasta					
Tavaroilla omat paikat					
Ergonominen työtila (valaistus/kuuluvuus/näkyvyys)					
Eri työskentely- kokoonpanojen kokeilu (yksi- lö/pari/ryhmä/yh- teistoiminta)					
Sähköisen oppimisympäristön hyödyntäminen					
Keskittymistä helpottavat järjestelyt (musiikin kuuntelu, puristelulelu, kuulosuojaimet, istuin- tyyny jne.)					
Erilaisten opetusvälineiden käyttö (pelit, lelut jne.)					
Erilaisten apuvälineiden käyttö					
Erilaisten oppimisympäris- töjen hyödyntäminen ko- na/näyttelyssä/metsässä jne.)					
Selkeät yhdessä sovitut säännöt ja sopimukset					
Yhteistoiminnallinen, kannustava ja rohkai- seva toimintakulttuuri (myönteinen palaute ja vuorovaikutus)					

Tukitoimet	Kokeiluaika	Onko oppilas hyötynyt?			Kommentteja
		Kyllä	Jonkin verran	Ei	
OPPIMISEN TUKEMINEN	vko, kk				Havaintoja / Muutossuunnitelma
Viikko- ja päiväohjelman läpikäynti (Selkeästi näkyvillä / Kuvallinen ja/tai sanallinen)					
Tehtävätavoitteiden selkeä määrittely kahden kesken oppilaan kanssa (Selkeästi näkyvillä)					
Tehtävälistan käyttö / ensin - sitten - lopuksi (oma kuvallinen toiminnanohjaus/tehtävälista)					
Tapahtumien ja tehtävien ennakointi					
Toimintatapojen kertaaminen ennen siirtymisiä/tilanteita					
Oppimistuokion / Oppitunnin jäsentäminen kuvallisen tuen avulla					
Yhteisten toimintatapojen sopiminen (ohjaajien kanssa)					
Toistuvat toimintamallit (rutiinit/struktuurit/esim. jonon tekeminen vuorotteleperiaatteella)					
Selkeä tunnin aloitus ja lopetus					
Toivotun työskentelytavan selkeä ohjeistus ryhmälle (kuvallinen työskentelymerkki/äänimerkki/toimintatapa)					
Toimintaohjeiden selkiyttäminen ja yksinkertaistaminen / Monipuolinen ohjeen anto (suullinen/näyttäminen/kirjallinen)					
Tehtävien pilkkominen osavaiheisiin / pienempiin kokonaisuuksiin					
Läksyjen merkitseminen taululle					
Läksyn kertaaminen ja yhdessä merkitseminen / Läksyvihon tai-kalenterin hyödyntäminen					
Läksykirjojen ja opiskeluvälineiden mukana olon varmistaminen ennen kotiinlähtöä					
Tehtävien merkitsemisapu (opettaja/ohjaaja/luokkakaveri)					

Tukitoimet	Kokeiluaika	Onko ollut apua?			Kommentteja
		Kyllä	Jonkin verran	Ei	
OPETUS- JA TOIMINTATAVAT	vko, kk				Havaintoja /Muutossuunnitelma
Lisätty mallintaminen ja ohjaaminen opetuksessa					
Apumateriaalin käyttö					
Havaintomateriaalin käyttö					
Äänikirjat / Selkotekstit					
Muistiinpanojen kirjaamisen tuki (valmiina kokonaan tai osin, kuvaaminen kännykällä, ennakoivasti/jälkikäteen)					
Lupa tehdä merkintöjä oppikirjoihin					
Palkkio-/palautejärjestelmän käyttö yksittäisen oppilaan / ryhmän kanssa (liittyen käytöseen/toimintaan/tehtäviin)					
Sovittu liikkumismahdollisuus tilassa (esim. terottaminen, pianon kiertäminen)					
Yksilölliset, lyhennetyt tehtävät					
Lisääajan käyttö tehtävissä ja kokeissa					
Monipuoliset arviointitavat (suulliset vastaukset, äänitys, esitykset, projektit, avustettu kokeen tekeminen)					
Oppimista tukeva ja ohjaava arviointi (mitä opittiin - mitä pitää kerrata)					
Erilaiset kokeet (selkokielinen, enemmän vihjeitä/kuvia, kirja/omat muistiinpanot apuna - koko ajan tai osaksi)					
Koejärjestelyt (lisäaika, eri tila, mahdollisuus täydentää)					
Lisätty henkilökohtainen ohjaus					
Lisätty myönteinen palaute toivotusta käytäytymisestä					
Säännöllinen palaute ja edistymisen tarkistaminen					

Tukitoimet	Kokeilu-aika	Onko oppilas hyötynyt?			Kommentteja
		Kyllä	Jonkin verran	Ei	
TEHOSTETTU YHTEISTYÖ	vko, kk				Havaintoja / Muutossuunnitelma
Reissuvihko / Sähköinen reissuvihko (esim. Wilma) / Läksyvihko / Tarralapun					
Vanhempien kuittaus läksyjen tekemisestä					
Poissaolojärjestelmän käyttö Wilmassa					
Huoltajatapaamisissa sovittu tavoitteista ja toimenpiteistä					
Lisätyt huoltajakontaktit haasteista ja hyvistä asioista					
Lisätyt yhteiset palautekeskustelut oppilaan ja huoltajien kanssa yhteisiin päämääriin pääsemiseksi (sopimusten käyttö)					
Säännöllinen yhteydenpito huoltajien kanssa					
Yhteistyö toisten opettajien kanssa / Yhteisopettajuus (joustavat ryhmittelyt, työjärjestyksen pal-kitus)					
Yhteistyö erityisopettajan kanssa					
Konsultoiva tuki (erityisopettaja / oppilashuolto)					
Asiantuntijapalveluiden käyttö (perheneuvola, psykologi)					
Yhteistyö nuorisotoimen tai järjestöjen kanssa (Harrastustoiminta / Vahvuuksiin ja haasteisiin tukea)					

Tukitoimet	Kokeilu-aika	Onko oppilas hyötynyt?			Kommentteja
		Kyllä	Jonkin verran	Ei	
YKSILÖLLISET TOIMET	vko, kk				Havaintoja / Muutossuunnitelma
Tehtävien eriyttäminen / yksilöllisesti mitoittaminen					
Samanaikaisopetus					
Tukiopetus					
Laaja-alainen erityisopetus					
Palkkioiden sovittu ja järjestelmällinen käyttö					
Lisätty sosiaalisten/emotionaalisten taitojen harjoittelu aikuisen tuella					
Oppimissuunnitelmaan kirjatut tukitoimet					
Koulunkäynninohjaajan/-avustajan tuki					

Muut tukitoimet	Kokeilu-aika (vko, kk)	Onko ollut apua?	Kommentteja
			Havaintoja / Muutossuunnitelma

LIITE 3

TORNION KAUPUNKI
XXXX

ESIOPETUKSEN OSALLISTUMISTODISTUS

LAPSEN NIMI: Nimi ja henkilötunnus

On osallistunut XXXX esiopetuksen
700 h lukuvuodessa kestävään esiopetukseen lukuvuonna 2020 - 2021.

Torniossa 28.5.2021

Titteli ja nimi

Todistus on Opetushallituksen 22.12.2014 hyväksymien esiopetuksen opetussuunnitelman perusteiden mukainen.